

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ

ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан қ., Үкімет үйі

010000, город Нур-Султан, Дом Правительства

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісіне
Қазақстан халқы Ассамблеясынан
сайланған депутаттары**

**Қазақстан Республикасы
Парламент Мәжілісіндегі
«Nur Otan» партиясы
фракциясының депутаттары**

*2021 жылғы 31 наурыздағы
№ ДС-114*

Құрметті депутаттар!

Сіздердің археологиялық ескерткіштердің сақталуына бағытталған шаралар жөніндегі депутаттық сауалдарыңызға қатысты мынаны хабарлаймын.

ҚР Үкіметінің бастамашылық етуімен 2019 жылғы 26 желтоқсанда «Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы» және «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне тарихи-мәдени мұра мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» ҚР заңдары қабылданды.

Бүгінгі күні ұлттық заңнамада тарихи-мәдени мұра объектілерінің мәртебесі, археологиялық жұмыстарды жүргізу тәртібі мен шарттары, мемлекеттік органдардың ескерткіштерді қорғау бойынша құзыреті және т.б. мәселелер қарастырылған.

«Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы» ҚР Заңының (бұдан әрі – Заң) 11-бабында тарихи-мәдени мұраны қорғау бойынша жергілікті атқарушы органдардың құзыреті егжей-тегжейлі айқындалған, соның ішінде:

- тарихи-мәдени мұра объектілерін анықтау, есепке алу, сақтау, зерделеу, оларға ғылыми-реставрациялық жұмыс жүргізуді қамтамасыз ету;
- тарихи-мәдени мұра объектілеріне ғылыми-реставрациялық жұмыстарды жүргізу үшін лицензиялауды келісу;
- тарих және мәдениет ескерткіштерін қорғау жөніндегі комиссияларды құрады;

– тарихи-мәдени мұра объектілерін аумақтың экономикалық және әлеуметтік даму жоспарларын, елді мекендердің бас жоспарларын әзірлеу кезінде ескеру.

Сонымен қатар ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық кодексінің 145-бабына сәйкес тарихи-мәдени мұра объектілеріне нұқсан келтіргені және үшін әкімшілік жауапкершілік қарастырылған. Жергілікті атқарушы органдар тарих және мәдениет ескерткіштеріне қатысты бұзушылықтарды анықтаған жағдайда белгіленген тәртіппен хаттама рәсімдеп, құқық қорғау органдарына және сотқа жүгіне алады.

Республика бойынша 12,5 мыңға жуық тарих және мәдениет ескерткіштері мемлекеттік реестрге енгізілген. Жергілікті маңызы бар ескерткіштердің саны бойынша БҚО (*2118 ескерткіш*), Қарағанды (*1538*), Алматы (*1488*), Қостанай (*1136*), Ақмола (*1032*) облыстары көш бастайды. Қалған өңірлерде 4897 жергілікті маңызы бар ескерткіш тіркелген.

Археологиялық жұмыстарды реттеу мақсатында Мәдениет және спорт министрлігі мемлекеттік органдар мен жергілікті атқарушы органдардың, жеке және заңды тұлғалардың ұсыныстарын ескере отырып, алдағы жылға арнайы жоспарды қалыптастырады. Жоспарлау тарих және мәдениет ескерткіштерін сақтауға жәрдемдеседі.

Республикалық бюджет есебінен қаржыландырылатын археологиялық жұмыстар «Ғылым туралы» ҚР Заңында белгіленген тәртіппен жүргізіледі. Археологиялық жұмысқа арналған жобалар мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптамадан өтіп, Ұлттық ғылыми кеңестің отырысында қаралады.

Жергілікті бюджет есебінен қаржыландырылатын археологиялық жұмыстар Заңның 13-бабына сәйкес жергілікті атқарушы органның бақылауымен жүргізіледі.

Тарих және мәдениет ескерткіштерін қорғау бойынша жергілікті атқарушы органдардың жұмысына баға беру мақсатында Мәдениет және спорт министрлігіне Білім және ғылым министрлігімен бірге өңірлердің есептерін тыңдауын ұйымдастыру тапсырылды.

Мәдениет және спорт министрлігі тыңдау қорытындыларын Парламент Мәжілісіне қосымша хабарлайтын болады.

Жалпы депутаттық сауалда баяндалған ұсыныстар археологиялық ескерткіштерді қорғау бойынша жүргізіліп жатқан жұмыста ескеріледі.

Е. Тоғжанов

**Депутаты Мажилиса
Парламента от Ассамблеи
народа Казахстана**

**Депутаты Мажилиса
Парламента
от фракции партии
«Nur Otan»**

*На № ДС-114
от 31 марта 2021 года*

Уважаемые депутаты!

Касательно вашего депутатского запроса о мерах по сохранению археологических памятников сообщаем следующее.

По инициативе Правительства Республики Казахстан 26 декабря 2019 года приняты законы Республики Казахстан «Об охране и использовании объектов историко-культурного наследия» и «О внесении изменений и дополнения в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам историко-культурного наследия».

На сегодняшний день в национальном законодательстве предусмотрены нормы о статусе объектов историко-культурного наследия, порядке и условиях проведения археологических работ, компетенциях государственных органов по охране памятников и другие вопросы.

В статье 11 Закона Республики Казахстан «Об охране и использовании объектов историко-культурного наследия» (далее – Закон) детально прописаны компетенции местных исполнительных органов по охране историко-культурного наследия, в том числе:

- выявление, учет, хранение, изучение объектов историко-культурного наследия, обеспечение проведения на них научно-реставрационных работ;
- согласование выдачи лицензии для проведения научно-реставрационных работ на объектах историко-культурного наследия;
- создание комиссии по охране памятников истории и культуры;
- учет объектов историко-культурного наследия при разработке планов экономического и социального развития территории, генеральных планов населенных пунктов.

Кроме того, в соответствии со статьей 145 Кодекса РК «Об административных правонарушениях» предусмотрена административная ответственность за нанесение ущерба объектам историко-культурного наследия. В случае выявления нарушений в отношении памятников истории и культуры

местные исполнительные органы могут в установленном порядке оформить протокол и обратиться в правоохранительные органы и в суд.

По республике около 12,5 тыс. памятников истории и культуры включены в государственный реестр. По количеству памятников местного значения лидируют Западно-Казахстанская (2118 памятников), Карагандинская (1538), Алматинская (1488), Костанайская (1136), Акмолинская (1032) области. В остальных регионах зарегистрировано 4897 памятников местного значения.

В целях упорядочения археологических работ Министерство культуры и спорта формирует специальный план на предстоящий год с учетом предложений государственных органов и местных исполнительных органов, физических и юридических лиц. Планирование способствует сохранению памятников истории и культуры.

Археологические работы, проводимые за счет республиканского бюджета, осуществляются в порядке, установленном Законом Республики Казахстан «О науке». Проекты по археологическим работам проходят государственную научно-техническую экспертизу и рассматриваются на заседании Национального научного совета.

Археологические работы за счет местного бюджета проводятся под контролем местного исполнительного органа в соответствии со статьей 13 Закона.

В целях оценки работы местных исполнительных органов по охране памятников истории и культуры министерствам культуры и спорта, образования и науки поручено заслушать отчеты регионов.

Об итогах заслушиваний Министерство культуры и спорта дополнительно сообщит в Мажилис Парламента.

В целом, изложенные в депутатском запросе предложения, будут учтены в работе по охране археологических памятников.

Е. Тугжанов

Исп.: Турганбаев А., 745674